

IZVJEŠTAJ O SAMOEVALUACIJI SA KRITERIJUMIMA

NAZIV USTANOVE:

UNIVERZITET CRNE GORE

Br.

Datum i mjesto

NAZIV ORGANIZACIONE JEDINICE:

BIOTEHNIČKI FAKULTET

Br. 07-562

Datum i mjesto, 16.02.2022., Podgorica

Napomena: Za svaki kriterijum obrazložiti njegovo ispunjavanje, odnosno neispunjavanje prilažući dokument ili izvod iz dokumenta kao dokaz.

STANDARD 1. POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA

Ustanove treba da imaju politiku obezbjeđenja kvaliteta koja je javna i koja predstavlja dio njihovog strateškog upravljanja. Unutrašnji akteri treba da izgrađuju i implementiraju ovu politiku kroz odgovarajuće strukture i procese, uz uključivanje spoljnih aktera.

Smjernice:

Politike i procesi su glavni nosioci koherentnog sistema za obezbjeđenje kvaliteta ustanove koji obrazuje ciklus za stalno poboljšanje i doprinosi odgovornosti ustanove. Takav sistem pruža podršku razvoju kulture kvaliteta u kojoj svi unutrašnji akteri preuzimaju odgovornost za kvalitet i uključeni su u obezbjeđenje kvaliteta na svim nivoima ustanove. Kako bi se ovo omogućilo, politika ima formalan status i javno je dostupna.

KRITERIJUMI

a. Politika obezbjeđenja kvaliteta ustanove je formalno usvojena i javno dostupna (datum usvajanja, internet stranica sa javno dostupnim dokumentom).

Obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja na Univerzitetu Crne Gore oblast je koja je prepoznata normativnim aktima u kojima su definisani uslovi potrebni za obezbjeđenje kvaliteta, postizanje kvalitetnijeg i konkurentnog visokog obrazovanja, nadležnosti nosilaca sistema kvaliteta, stručna tijela i procedure.

Statut (odredbe od člana 109 do 115), kao krovni akt Univerziteta, definiše proceduru samoevaluacije i ocjene kvaliteta.

Osim Statuta, Univerzitet Crne Gore usvojio je i Pravilnik o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore (Bilten broj 343, 30. april 2015. godine). Pravilnik je dostupan na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1015/objava_38310/fajlovi/PRAVILNIK.pdf

Univerzitet Crne Gore je 13. decembra 2019. godine usvojio Standarde i indikatore za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta/ samoevaluaciju, koje je pripremio Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta. Ovaj dokument razmatran je na sjednicama Senata 24. 12. 2019. godine, a potom i Upravnog odbora. Standardi i indikatori kvaliteta dostupni su u prilogu Izvještaja, kao i na linku: <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1015/objava/60058-standardi-i-indikatori-za-obezbjedenje-i-unapredjenje-kvaliteta-samoevaluacija>

Pored navedenog, Univerzitet Crne Gore usvojio je i Strategiju razvoja Univerziteta za period 2019-2024. godine koja prepoznaje, kao jedan od ciljeva, njegovanje kulture kvaliteta. Strategija je usvojena na sjednici 17. 07. 2019. godine i dostupna je na linku:

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/6/objava/55573-strategija-razvoja-univerziteta-crne-gore-2019->

[2024.](#)

Prilozi - **Zajednički dokumenti Univerziteta Crne Gore**: Statut Univerziteta Crne Gore; Pravilnik o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore; Standardi i indikatori za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta/ samoevaluacija; Strategija razvoja Univerziteta za period 2019-2024. godina.

Biotehnički fakultet, kao organizaciona jedinica Univerziteta Crne Gore, usvojio je na sjednici Vijeća, koja je održana 16. 12. 2019. godine, Strategiju razvoja Biotehničkog fakulteta za period 2020-2024. Strategija je dostupna na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_4/objava_40/fajlovi/Biotehnicki%20fakultet.pdf

Prilog 1: Strategija razvoja Biotehničkog fakulteta 2020-2024.

b. Politika ustanove podržava organizaciju sistema za obezbjeđenje kvaliteta.

Univerzitet obezbjeđuje kontinuirani razvoj sistema kvaliteta u svim aspektima svog djelovanja. Statutom Univerziteta Crne Gore uređen je mehanizam obezbjeđenja kvaliteta i definisane su nadležnosti na nivou Univerziteta i organizacionih jedinica.

Na nivou Univerziteta, uspostavljen je Centar za unapređenje kvaliteta, kao dio organizacione strukture Rektorata i nadležan je za funkcionisanje sistema za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu. U okviru Centra kao stručno tijelo funkcioniše i Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta, a članove imenuje Senat. Više informacija o Centru dostupno je na linku:

<https://www.ucg.ac.me/rektorat/kvalitet>

Svaka organizaciona jedinica Univerziteta ima komisiju za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta. Komisije su uspostavljene u toku 2015. godine. Komisiju imenuje Vijeće jedinice iz reda akademskog osoblja sa akademskim, odnosno naučnim zvanjem i predstavnika studenata (Prilog 2).

Postupak za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta sprovodi se u skladu sa kriterijumima i standardima za samovrednovanje i procedurama za ocjenjivanje kvaliteta ustanova visokog obrazovanja.

Prilog 2: Odluka o formiranju Komisije na BTF.

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/127277-17-komisije>

c. Politika ustanove podržava organizacione jedinice, kao i pojedinačno zaposlene, a studenti se podstiču da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta.

Statutom Univerziteta Crne Gore predviđeno je da organizacione jedinice vrše redovno preispitivanje i reviziju svojih studijskih programa, o čemu sačinjavaju odgovarajuće izvještaje. Vijeća organizacionih jedinica obezbjeđuju akademsko osoblje koje zadovoljava standarde kvaliteta, koje je kvalifikovano i kompetentno u predmetnoj oblasti i u cjelosti upoznato sa nastavnim planovima i ishodom učenja, te ih permanentno sprovode.

Pravilnikom o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore detaljnije su uređene nadležnosti, organizacija i način rada za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore, kao i druga pitanja od značaja za njegovo funkcionisanje. Sistem osiguranja i unapređenja kvaliteta je usklađen sa ciljevima Evropskog prostora visokog obrazovanja, potencirajući značaj visokih standarda kvaliteta u svim oblastima djelovanja.

Organi Univerziteta, stručna i savjetodavna tijela, kao i svi zaposleni i studenti odgovorni su za sprovođenje sistema kvaliteta na Univerzitetu, odnosno na organizacionoj jedinici, u skladu sa svojim nadležnostima i ulogom koju imaju.

Postupak samovrednovanja, kontinuiranog praćenja, osiguranja i unapređenja kvaliteta sprovode Centar za unapređenje kvaliteta, na nivou Univerziteta i Komisije za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta, na nivou organizacionih jedinica. Univerzitet i organizacione jedinice, kao nosioci implementacije sistema kvaliteta, djeluju usklađeno i odgovorni su za obezbjeđenje i unapređenje

kvaliteta na Univerzitetu.

Centar za studije i kontrolu kvaliteta ima dva stalna odbora/stručna tijela: Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta i Odbor za monitoring master studija.

Nadležnosti Odbora za upravljanje sistemom kvaliteta su:

1. Priprema prijedloga strateških planova i programa u oblasti kvaliteta, i donošenje odluka o smjernicama i postupcima za njihovo sprovođenje;
2. Priprema prijedloga za poboljšanja standarda, procedura i metoda provjere kvaliteta;
3. Predlaganje Senatu i Upravnom odboru Univerziteta konkretnih projekata i aktivnosti koji podstiču inovacije i razvoj u svrhu obezbjeđenja i unapređenja kvaliteta;
4. Podnošenje mišljenja Senatu o stanju u oblasti kvaliteta, o ocjeni kvaliteta Univerziteta, odnosno ocjeni kvaliteta u pojedinim oblastima u kojima se sprovodio postupak samovrednovanja;
5. Pomoć u pripremi dokumentacije za samoevaluaciju i akreditaciju;
6. Razmatranje izvještaja o samoevaluaciji i akreditaciji studijskih programa i dostavljanje mišljenja Senatu;
7. Utvrđivanje organizacije sistema izvještavanja;
8. Obavljanje ili stvaranje preduslova za sve ostale aktivnosti vezane za kvalitet;

Komisija za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta jedinice zadužena je za cjelovito obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta jedinice.

Nadležnosti Komisije su:

1. Da vrše redovno preispitivanje i reviziju studijskih programa koji se realizuju na jedinici, kao i kadrovske strukture jedinice, prateći sprovođenje nastavnih planova i programa i ishoda učenja;
2. Sačinjavanje izvještaja koji sadrže analizu i ocjenu ispunjenosti standarda za samovrednovanje, prednosti i nedostatke u pogledu ispunjenosti tih standarda i prijedlog mjera za poboljšanje kvaliteta;
3. Svi ostali poslovi vezani za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta organizacione jedinice, na osnovu odluka organa Univerziteta i jedinice.

Uloga studenta u obezbjeđenju sistema kvaliteta je prepoznata na način da su studenti uključeni u stručna tijela Univerziteta i komisije, i na taj način participiraju u svim procesima koji se tiču unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore.

Takođe, shodno zakonskoj obavezi, svake godine se sprovodi studentsko vrednovanje nastave. Izvještaj o anketiranju se, nakon usvajanja na vijeću fakulteta, proslijeđuje Senatu Univerziteta Crne Gore na upoznavanje, uz mišljenje Centra za unapređenje kvaliteta.

Komisija za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta na Biotehničkom fakultetu u svom sastavu ima dva studenta (Prolog 2) i od usvajanja Standarda i indikatora za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta/ samoevaluacija uradila je dva izvještaja o samovrednovanju za studijsku 2019/20 i 2020/21. godinu. Izvještaji su usvojeni na sjednicama Vijeća 20. 06. 2020. i 20. 12. 2021. godine (prilog 3).

Prilog. 3: Izvještaji o samovrednovanju i Odluke Vijeća o usvajanju izvještaja

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142503-17-izvjestaji-o-samoevaulaciji>

d. Politika ustanove podržava akademski integritet i slobode, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara.

Djelatnost Univerziteta zasnovana je na akademskim slobodama. Na osnovu člana 9 stav 2 Zakona o akademskom integritetu, Senat Univerzita Crne Gore, na sjednici održanoj 18. 09. 2019. godine, donio je Etički kodeks Univerziteta Crne Gore kojim se uređuju moralna i profesionalna načela kojih se mora pridržavati akademsko i drugo osoblje i studenti u cilju očuvanja i unapređenja dostojanstva i ugleda Univerziteta Crne Gore, shodno njegovoj misiji, kao i postupak za slučaj povrede tih načela. Etički kodeks Univerziteta Crne Gore predstavlja zajednički sistem vrijednosti,

dominantni model profesionalnog ponašanja akademskog i drugog osoblja, koji posebno promoviše načela naučne čestitosti. Ovim aktom predviđena je odgovornost i način postupanja u slučaju otkrivanja akademskih prevara.

Internim procedurama posebno je uređen mehanizam otkrivanja akademskih prevara na nivou master i doktorskih studija, upotrebom softvera za otkrivanje plagijata od strane Centra za unapređenje kvaliteta i Centra za doktorske studije. Provjeravaju se i publikacije Univerziteta za što je nadležan Uređivački odbor. Univerzitet je donio i Odluku o korišćenju softvera za utvrđivanje plagijata na Univerzitetu Crne Gore (objavljena u Biltenu broj 428, 18. aprila 2018. godine):

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_7/objava_16970/fajlovi/Bilten%20428.pdf

Fakultetskim jedinicama je, takođe, preporučeno da se, u cilju unapređenja akademskog pisanja na Univerzitetu Crne Gore, sprovodi provjera seminarskih, diplomskih i drugih radova putem softvera koji su dostupni za besplatno korišćenje, a po inicijativi Centra za unapređenje kvaliteta.

U cilju promovisanja akademskog integriteta na Univerzitetu Crne Gore i, uopšteno, širenja kulture kvaliteta, kreiran je sajt za akademski integritet:

<https://www.akademskiintegritet.ucg.ac.me/>

Centar za unapređenje kvaliteta svake godine upućuje inicijativu fakultetskim jedinicama da motivišu studente da pristupe polaganju online kursa o akademskom integritetu, nakon čega dobijaju sertifikat, koji mogu da prilože studentskoj evidenciji na fakultetskoj jedinici. Na ovaj način se obezbjeđuje da studenti budu upoznati sa osnovnim postulatima akademskog integriteta i da unaprijede akademsko pisanje.

Rektorat je internim aktom uputio dopis fakultetskim jedinicama broj 01-2970/1 od 13. 09. 2018. godine da se imenuje i predstavnik iz reda administrativnog osoblja koji će biti angažovan u aktivnostima iz ove oblasti, a u skladu sa aktuelnim planovima na Univerzitetu Crne Gore. Održano je i nekoliko seminara, foruma, kako bi se studenti, akademsko i administrativno osoblje edukovalo o navedenoj temi. Više o tome dostupno je na sajtu Univerziteta Crne Gore, u sekciji Vijesti.

Za akademski integritet na Biotehničkom fakultetu zadužen je prodekan za nauku i međunarodnu saradnju, a za provjeru master radova na plagijarizam putem softvera Komisija za postdiplomske studije. Osam studenata master studija i 56 studenata osnovnih studija uspješno je završilo online kurs o akademskom integritetu (Prilog 3).

Prilog: Zajednički dokumenti Univerziteta Crne Gore – Odluka o korišćenju softvera za utvrđivanje plagijata na Univerzitetu Crne Gore

Prilog 4: Odluka o formiranju komisije za postdiplomske studije
<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/127277-17-komisije>

e. Politika ustanove štiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih.

Statutom Univerziteta Crne Gore predviđeno je da Univerzitet obezbjeđuje slobodu organizovanja i udruživanja, kao i zaštitu od diskriminacije po bilo kom osnovu, u skladu sa posebnim zakonom. Univerzitet uređuje osnovna moralna i profesionalna načela akademskog i drugog osoblja Etičkim kodeksom:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_3/objava_13535/fajlovi/Eticki%20kodeks%20UCG_finalni%20tekst%209.9

Statutom je predviđeno da se svi izbori u akademska zvanja vrše na osnovu akademskih zasluga, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu. Takođe, Statutom je predviđeno da se prava i obaveze studenata, utvrđena zakonom, ostvaruju na način da svaki student ima posebno pravo na jednakost, različitost i zaštitu od svih oblika diskriminacije, u skladu sa zakonom i ovim statutom.

Etičkim kodeksom Univerziteta, kao neprihvatljive, označene su pojave i ponašanja u okviru univerzitetske zajednice, u nastavi i profesionalnom radu, kao što su korupcija, diskriminacija,

uznemiravanje, sukob interesa, nelojalnost, neodgovornost itd. Etičkim kodeksom Univerziteta Crne Gore zabranjen je svaki oblik diskriminacije studenata po osnovu rase, boje kože, nacionalne pripadnosti, društvenog i etničkog porijekla, veze sa nekim manjinskim narodom ili nacionalnom zajednicom, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili drugog mišljenja, pola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, zdravstvenog stanja, invaliditeta, starosne dobi, imovinskog stanja, bračnog i porodičnog stanja, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugih ličnih svojstava.

Postupak zaštite i mjere koje se mogu preduzeti u postupku zaštite od diskriminacije uređene su Etičkim kodeksom Univerziteta Crne Gore.

Prilog: Zajednički dokumenti Univerziteta Crne Gore – Etički kodeks Univerziteta Crne Gore
<https://www.ucg.ac.me/skladiste/KNJIGA%20PROPISA%202022.pdf>

f. Politika ustanove podržava uključivanje spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.

Na kraju svake studijske godine sprovodi se postupak samoevaluacije studijskih programa koji se realizuju na Univerzitetu, nastave i uslova rada, koji uključuje anketiranje studenata svih nivoa studija.

U procedurama osiguranja kvaliteta, Univerzitet vrši konsultacije sa poslodavcima, predstavnicima zaposlenih i drugim partnerima. Konsultacije sa partnerima su dio periodičnog pregleda studijskih programa i dodjeljivanja diploma, a uključuju sve partnere - bivše studente, poslodavce, sindikate, predstavnike lokalne samouprave i državnih organa.

U radu Centra za unapređenje kvaliteta mogu učestvovati strani eksperti, istaknuti profesori i istraživači, stručnjaci u oblasti kvaliteta, kao i predstavnici partnera zainteresovanih za realizaciju pojedinih projekata iz oblasti kvaliteta. Centar za unapređenje kvaliteta uređuje javnost rada i način prezentacije podataka sistema za obezbjeđenje kvaliteta na nivou Univerziteta i jedinica.

STANDARD 2. IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA

Ustanove treba da imaju procese za izradu i odobravanje programa. Programi treba da budu izrađeni na takav način da ispunjavaju ciljeve koji se pred njih postavljaju, kao i predviđene ishode učenja. Kvalifikacije do kojih programi vode treba da budu jasno određene i predstavljene, i da se pozivaju na tačan nivo u okviru nacionalnog kvalifikacionog okvira za visoko obrazovanje, a samim tim i na Kvalifikacioni okvir u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Smjernice:

Studijski programi predstavljaju suštinu nastavne misije ustanova visokog obrazovanja. Kroz njih se studentima pružaju akademska znanja i vještine, kao i prenosive vještine koje mogu uticati na njihov lični razvoj i naići na primjenu u njihovim budućim karijerama.

KRITERIJUMI

a. Studijski program sadrži opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i imaju jasno utvrđene planirane ishode učenja.

Vizija: Biotehnički fakultet je vodeća visokoobrazovna i naučnoistraživačka institucija u oblasti poljoprivrede koja edukuje mlade ljude, kreira i primjenjuje nova znanja za potrebe dugoročno održivog razvoja crnogorske poljoprivrede i ruralnih područja, što ga čini prepoznatljivim u regionu i šire.

Studijski programi Biotehničkog fakulteta kreirani su u skladu sa potrebama razvoja poljoprivrede i proizvodnje hrane u Crnoj Gori, a shodno tome i u skladu sa Misijom.

Misija Biotehničkog fakulteta je da:

- uz primjenu savremenih nastavnih metoda obrazuje kadar, koji je osposobljen za rad u poljoprivrednoj proizvodnji, prehrambenoj industriji i naučnoistraživačkom radu,
- kreira nova znanja dosljedno prateći savremena naučna dostignuća u poljoprivrednim naukama realizacijom multi i interdisciplinarnih istraživanja,
- vrši prenos znanja i usluga do krajnjih korisnika u svrhu razvoja poljoprivrede i ruralnih područja.

Studijski programi na Biotehničkom fakultetu se realizuju u skladu sa modelom studiranja 3+2+3, i to:

OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE:

Biljna proizvodnja sa dva izborna modula u 6. semestru: 1) Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo i 2) Ratarstvo i povrtarstvo.

Prilog 5.1: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

Animalna proizvodnja sa dva izborna modula u 6. semestru: 1) Zootehnika i 2) Animalni proizvodi

Prilog 5.2: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

OSNOVNE PRIMIJENJENE STUDIJE:

Mediterransko voćarstvo (u Baru) sa dva modula u 6. semestru: 1) Rasadničarstvo i 2) Ekološka poljoprivreda;

Prilog 5.3: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

Kontinentalno voćarstvo i ljekovito bilje (u Bijelom Polju) sa dva modula u 6. semestru: 1) Kontinentalno voćarstvo i 2) Ljekovito bilje

Prilog 5.4: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

MASTER AKADEMSKE STUDIJE:

Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo

Prilog 5.5: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

Ratarstvo i povrtarstvo

Prilog 5.6: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

Zaštita bilja

Prilog 5.7: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

Tehnologije u animalnoj proizvodnji

Prilog 5.8: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

MASTER AKADEMSKE INTERDISCIPLINARNE STUDIJE:

Agrobiznis i ruralni razvoj

Prilog 5.9: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete

Bezbednost hrane

Prilog 5.10: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete

PRIMIENJENE MASTER STUDIJE:

Rasadničarstvo (Bar)

Prilog 5.11: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete

Kontinentalno voćarstvo i ljekovito bilje (Bijelo Polje)

Prilog 5.12: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete

DOKTORSKE STUDIJE: Biotehnika

Prilog 5.13: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete
Ishodi učenja su usaglašeni u skladu sa Dablinski deskriptorom.

Aktuelni nastavni planovi dostupni su na web stranici fakulteta:
<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142498-17-aktuelni-plan-i-program-studijskih-programa>

Na Biotehničkom fakultetu realizuju se i specijalističke studije u trajanju od jedne godine, tj. 60

ECTS kredita. Studije su reakreditovane 2012. godine, a upis se i dalje sprovodi na osnovu člana 122e Zakona o visokom obrazovanju.

Realizuju se sljedeće studije: Akademске specijalističke studije sa studijskim programima Voćarstvo i vinogradarstvo, Ratarstvo i povrtarstvo, Zaštita bilja i Stočarstvo.

Primijenjene specijalističke studije: Rasadničarstvo (Bar) i Kontinentalno voćarstvo i ljekovito bilje (Bijelo Polje).

Pravilima studiranja na postdiplomskim studijama uređuje se organizacija i izvođenje postdiplomskih studija, upis na postdiplomske studije, napredovanje studenata u toku studija, vrednovanje rada studenata, dodjeljivanje diploma, izdavanje isprava o studijama, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju postdiplomskih studija na Univerzitetu Crne Gore (Bilteni Univerziteta Crne Gore br. 339 od 09. 03. 2015, br. 03-3994 od 29. 11. 2019. i br. 479 od 02. 12. 2019. godine). Pravila studiranja dostupna su na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/POSTOJECI%20_003_.pdf

Prilog 5.14: Struktura studijskog programa za specijalističke studije

Prilog: Zajednički dokumenti Univerziteta Crne Gore - Zakon o visokom obrazovanju, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama

<https://www.ucg.ac.me/skladiste/KNJIGA%20PROPISA%202022.pdf>

b. Studijski program se izrađuje u saradnji sa studentima i ostalim akterima

U Komisiji za reakreditaciju studijskih programa, pored akademskog osoblja uključen je predstavnik studenata, koji je istovremeno i član Vijeća fakulteta i Senata Univerziteta Crne Gore. Član Komisije je i saradnik u nastavi, koji je istovremeno i student doktorskih studija na fakultetu, i sekretar fakulteta.

Fakultet ima potpisane ugovore o saradnji sa većim brojem privrednih subjekata sa kojima zaposleni razmjenjuju mišljenja o potrebama privrede što se, u mjeri mogućeg, ugrađuje u pojedine predmete.

Na svim studijskim programima studenti imaju određeni broj izbornih kredita. Na osnovnim studijama od 30 do 41 (Prilog 5.1 do 5.4), a na master od 4 do 16 ECTS kredita (Prilog 5.5 do 5.12) zavisno od studijskog programa.

Prilog 6: Odluka o formiranju Komisije za reakreditaciju.

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_127277/fajlovi/Komisija%20za%20reakreditaciju.pdf

Prilog 7: Spisak privrednih subjekata sa kojimaje potpisan ugovor o saradnji.

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142484-17-ugovori>

c. Studijski program ima koristi od spoljne ekspertize i referenci.

Biotehnički fakultet je u proteklom periodu realizovao više od 60 međunarodnih, nacionalnih i bilateralnih projekata u koje su, pored istraživača, uključeni i studenti. Tako se razmjenjuju iskustva i brže prate aktuelni trendovi u razvoju studijskih programa, istraživanja za potrebe izrade master i doktorskih teza i sl. Biotehnički fakultet realizuje i četiri projekta koje finansira Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta za doktorande (Prilog 8). Link na listu projekata BTF: <https://www.ucg.ac.me/projekti/btf>

Takođe, u realizaciji nastave na BTF-u učestvuju predavači sa drugih organizacionih jedinica Univerziteta Crne Gore - Prirodno-matematičkog, Metalurško-tehnološkog, Fakultet za turizam i hotelijerstvo, Ekonomskog i Mašinskog fakulteta, ali i sa drugih univerziteta (Univerzitet u Beogradu) i drugih naučnih institucija (Specijalistička veterinarska laboratorija). Nastavnici Fakulteta učestvuju u nastavnom procesu na drugim organizacionim jedinicama, kao i drugim univerzitetima (Univerziteti u Sarajevu i Banjoj Luci) u skladu sa Statutom Univerziteta Crne Gore.

Biotehnički fakultet ima potpisane Ugovore o saradnji sa drugim visokoškolskim institucijama iz

regiona (Prilog 9), a Univerzitet Crne Gore Ugovore o bilateralnoj saradnji sa 67 univerziteta iz 30 država. Više podataka dostupno je na linku: <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/16/objava/31850-bilateralna-saradnja>

(Prilog: Zajednički dokumenti Univerziteta Crne Gore - Spisak visokoškolskih i naučnih institucija sa kojima Univerzitet Crne Gore ima potpisanu bilateralnu saradnju).

Prilog 8: Spisak projekata realizovanih u posljednjih pet godina

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_151481/fajlovi/Projekti%20fakulteta%202017-22.pdf

Prilog 9. Spisak visokoškolskih i naučnih institucija sa kojima je Fakultet potpisao saradnju

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_142484/fajlovi/Ugovori%20sa%20visoko%C5%A1kolskim%20institucijama%20i%20nau%C4%8Dnim%20institutima.pdf

d. Studijski program odražava četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti).

U svrhu realizacije aktivnosti za jačanje zajedničkog okvira sistema obezbjeđenja kvaliteta u oblasti poljoprivrednih nauka i učenja na evropskom, regionalnom, nacionalnom i institucionalnom nivou predstavnici Biotehničkog fakulteta učestvovali su na regionalnim radionicama posvećenim unapređenju visokog obrazovanja u oblasti poljoprivrede (npr. maj 2022. godine u Trebinju tokom konferencije AgroRes). U oktobru 2022. godine na sastanku Asocijacije poljoprivrednih fakulteta Zapadnog Balkana u Ohridu, predstavnici fakulteta su učestvovali na radionici "Budućnost visokog obrazovanja u oblasti poljoprivrede".

Tema ovih radionica bila je: reforma visokog obrazovanja iz oblasti poljoprivrede i podizanje atraktivnosti studija, intenziviranje mobilnosti studenata između institucija uz olakšanje priznavanja položenih ispita, organizacija zajedničkih studijskih programa. Slične aktivnosti će se nastaviti i u narednom periodu i objavljujati na web stranici npr.

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/153295-univerzitetska-javna-tribina-obrazovanje-inovacije-i-transfer-znanja-u-poljoprivredi-izazovi-i-perspektive>

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/10/objava/153816-umrezavanje-poljoprivrednih-fakulteta-i-trzisno-orijentisana-istrazivanja-mogu-povecati-uticaj-u-drustvu>

Podizanje kvaliteta visokog obrazovanja je u fokusu više Erasmus projekata u kojima učestvuje Biotehnički fakultet, o čemu se izvještaji takođe objavljuju na web stranici fakulteta.

e. Studijski program se izrađuje tako da omogućava nesmetano napredovanje studenata kroz studije.

Studenti akademskih studija Biljna proizvodnja imaju mogućnost izbora tri akademska studijska programa (Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo, Ratarstvo i povrtarstvo i Zaštita bilja) i dva interdisciplinarna master studijska programa (Agrobiznis i ruralni razvoj i Bezbjednost hrane), a potim i doktorskih studija Biotehnika.

Studenti osnovnih akademskih studija Animalna proizvodnja imaju mogućnost da napreduju i da upišu master na studijskom programu Tehnologije u animalnoj proizvodnji, kao i na dva interdisciplinarna master studijska programa Agrobiznis i ruralni razvoj i Bezbjednost hrane, a potom i doktorske studije Biotehnika.

Studenti primijenjenih studija imaju mogućnost upisa jednog od dva master primijenjena studijska programa Rasadničarstvo i Kontinentalno voćarstvo i ljekovito bilje. (Prilozi: 5.1 do 5.13)

f. Studijski program definiše očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita.

Na Univerzitetu Crne Gore, pa time i na Biotehničkom fakultetu, studijski programi na svim nivoima studija (osnovne, master, doktorske) organizuju se i realizuju u skladu sa pravilima studiranja koja su usklađena sa Evropskim sistemom prenosa kredita (ECTS). Pravila studiranja na osnovnim studijama dostupna su na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/Pravila%20studiranja%20na%20osnovnim%20studijama_%20PRE%20C4%8CI%20C5%A0%20C4%86ENI%20TEKST.docx. Osnovni tekst Pravila studiranja na osnovnim studijama br. 03 od 21. 03. 2019. objavljen je u Biltenu Univerziteta Crne Gore br. 454 od 05. 04. 2019. godine, a dopune Pravila br. 03-2262 od 17. 07. 2019. godine u Biltenima Univerziteta Crne Gore br. 465 od 19. 07. 2019. godine, br. 03-2428/1 od 28. 08. 2019. godine, br. 466 od 13. 09. 2019. godine, br. 03-3106/1 od 25. 07. 2020. godine i br. 502 od 25. 07. 2020. godine. Pravila studiranja na master studijama dostupna su na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/Pravila%20studiranja%20na%20master%20studijama.docx.

Pravila su usvojena na sjednici Senata Univerziteta Crne Gore koja je održana 12. 03. 2020. godine, a objavljena u Biltenu Univerziteta Crne Gore br. 493. od 03. 04. 2020. godine.

Pravila studiranja na doktorskim studijama su dostupna na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/PRAVILA%20DOKTORSKIH%20STUDIJA%20IZ%20BILTENA%20513.pdf. Ova pravila usvojena su na sjednici Senata Univerziteta Crne Gore održanoj 16. 11. 2020. godine, a objavljena u Biltenu Univerziteta Crne Gore br. 513 od 20. 11. 2020. godine.

Jedan kredit odnosi se na 30 časova rada studenta. Broj kredita za pojedini predmet (kurs) određuje se prema broju časova nastave (teorijska i/ili praktična, predavanja, vježbe, praktikumi, seminari, praktična nastava, terenska nastava i drugo), vremenu potrebnom za samostalni rad (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i slično) i vremenu za učenje u pripremi za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, kolokvijumi, izrada završnih radova, završni ispit, stručna praksa) i drugim oblicima angažovanja u skladu sa konkretnim studijskim programom. Tako je precizno definisano koliko svaki predmet ima časova predavanja, vježbi, konsultacija i časova individualnog rada za uspješno savladavanje gradiva. Ova informacija je sadržana u informacionom listu koji nastavnik dostavlja studentima na prvom času u skladu sa članom 8. Pravila studiranja na osnovnim studijama, koja se shodno primjenjuju i na master i doktorske studije. Svaki informacioni list sadrži ciljeve konkretnog predmeta, kao i ishode učenja (Prilozi: 5.1 do 5.13).

Prilog: Zajednički dokumenti za Univerzitet Crne Gore - Pravila studiranja na osnovnim studijama; Pravila studiranja na master studijama; Pravila doktorskih studija.
<https://www.ucg.ac.me/skladiste/KNJIGA%20PROPIISA%202022.pdf>

g. Studijski program obuhvata dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno.

Svi stručni predmeti na svim nivoima studija imaju obavezan dio praktične nastave koji se vodi kao opterećenje studenata kroz vježbe (V+L). Dio ove nastave realizuje se u salama kroz različite proračune, dio u laboratorijama, a dio na terenu kroz posjetu zasadima voćaka, usjevima ratarskih i povrtarskih biljaka, rasadnicima, farmama i proizvodnim pogonima mlječnih i mesnih proizvoda. Studenti Biotehničkog fakulteta imaju mogućnost da odrade praktični dio nastave na oglednim površinama fakulteta u Podgorici, Baru i u Bijelom Polju, kao i kod privrednika koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom, a sa kojima fakultet ima potpisane formalne ugovore i neformalnu saradnju. Iz strukture studijskih programa vidljivo je da je ispunjen zakonski uslov od minimum 25% praktične nastave (Prilozi 5.1 do 5.13).

Prilog 10: Spisak privrednih subjekata sa kojima fakultet ima neformalnu saradnju (bez ugovora), gdje studenti odrađuju dio nastave (vježbe).
https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_142484/fajlovi/Realizacija%20prakti%C4%8Dne%20nastave.pdf

h. Studijski program podliježe procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.

Prijedloge studijskih programa za reakreditaciju/ akreditaciju priprema Komisija za reakreditaciju/ akreditaciju u saradnji sa nastavnicima iz svih oblasti. Potom se prijedlog razmatara i usvaja na Vijeću fakulteta u čijem radu učestvuje 20% studenta od ukupnog broja članova. Sastav Vijeća definisan je članom 63 Statuta Univerziteta Crne Gore (Prilog: Zajednički dokumenti Univerziteta Crne Gore - Statut Univerziteta Crne Gore).
<https://www.ucg.ac.me/skladiste/KNJIGA%20PROPISA%202022.pdf>

Predloženi dokument koji je usvojilo Vijeće fakulteta šalje se Senatu Univerziteta Crne Gore na odobravanje. Senat Univerziteta Crne Gore razmatra predloženi dokument uz prethodno pribavljeno mišljenje Centra za unapređenje kvaliteta Univerziteta Crne Gore.

Prilog 11: Dopis studentskog povjerenika o izboru članova Vijeća iz reda studenata.

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142518-17-vijece-studenata>

STANDARD 3. UČENJE, NASTAVA I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA

Ustanove treba da osiguraju da se programi izvode na način kojim se studenti podstiču na preuzimanje aktivne uloge u kreiranju procesa učenja, te da provjera znanja studenata odražava takav pristup.

Smjernice:

Učenje i nastava usmjereni na studenta imaju važnu ulogu u stimulanju motivacije studenata, njihove samorefleksije i angažovanosti u procesu učenja. To podrazumijeva pažljivo razmatranje izrade i izvođenja studijskih programa i ocjenu ishoda.

KRITERIJUMI

a. Kod učenja i nastave poštuje se i prilagođava različitostima studenata i njihovih potreba, omogućavajući fleksibilne putanje učenja.

Znanje i vještine studenata provjeravaju se i vrednuju kontinuirano u toku semestra i na završnom ispitu. Studenti imaju mogućnost da znanja i vještine koje su stekli pokažu kroz tri oblika provjere znanja: usmeno, u pisanoj formi i praktično, što je vidljivo u informacionim listovima svakog predmeta (Prilozi 5.1 do 5.13.).

b. Kod učenja i nastave razmatraju se i koriste različiti načini izvođenja nastave, gdje je prikladno.

Pored teorijske nastave na predavanjima, studentima je omogućeno pohađanje nastave u laboratorijama u vidu laboratorijskih vježbi, kao i izvođenje praktične obuke na oglednim imanjima Biotehničkog fakulteta i u velikom broju privrednih subjekata iz oblasti primarne poljoprivredne proizvodnje i prerade hrane sa kojima Fakultet ima potpisanu formalnu saradnju, kao i neformalnu

na bazi ličnih kontakata nastavnog osoblja (Prilog 7 i 10).

c. Kod učenja i nastave fleksibilno se koriste razne pedagoške metode.

U nastavi se koriste različite pedagoške metode, počev od didaktičkih koje omogućavaju da se studenti uvedu u program i motivišu za predstojeću aktivnost, preko istraživačke koja podrazumijeva samostalno traganje za činjenicama, pronalaženje veza i odnosa među njima, do učenja putem rješavanja problema. (Prilog 5.1 do 5.13, informacioni listovi za predmete)

d. Kod učenja i nastave redovno se vrednuju i prilagođavaju načini izvođenja nastave i pedagoške metode.

Postupak studentskog vrednovanja nastave sprovodi se anketiranjem studenata na svim nivoima, vezano za kvalitet studijskih programa, kvalitet nastave, uslova i rada. Anketa je anonimna i sprovodi se na kraju svake studijske godine, a period anketiranja definisan je akademskim kalendarom (Prilog 12) koji usvaja Senat Univerziteta Crne Gore. Anketa se sprovodi elektronskim putem i rezultati se automatski obrađuju u Centru informacionog sistema Univerziteta Crne Gore. Na osnovu obrađenih podataka, u procedurom predviđenim slučajevima, nastavnici i saradnici su dužni da pripreme prijedloge za unapređivanje nastave iz svog predmeta. Svi nastavnici i saradnici imaju kreiran nalog u Sistemu nastavne i kadrovske evidencije Snike (<http://snike.cis.ac.me/>) kojem pristupaju putem svoje akademske elektronske pošte. Pristup anketama za sve nastavnike i saradnike ima i prodekan za nastavu.

Rezultati anketiranja studenta analiziraju se i usvajaju na sjednici Vijeća fakulteta, a potom prosleđuju Centru za kontrolu kvaliteta Univerziteta Crne Gore.

Prilog 12: Akademska kalendarski

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_12/objava_3/fajlovi/AKkonacno.pdf

Prilog 13: Izvještaj o rezultatima anketiranja studenata i Odluka o usvajanju za studijsku 2020/21.

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142505-17-izvjestaji-o-studentskom-vrednovanju-nastave>

e. Kod učenja i nastave podstiče se osjećaj samostalnosti kod studenata, osiguravajući pritom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja.

Nastava se organizuje shodno planu rada sa posebnim akcentom na jačanju osjećanja samostalnosti kod studenata. Nastavnici u toku nastave, kod izrade samostalnih zadataka i pripreme za polaganje ispita, daju smjernice i pomažu studentima organizovanjem konsultacija čiji su termini usklađeni sa nastavom i naznačeni su u informacionom listu predmeta (prilog 5.1 do 5.13). Zahvaljujući ovakvom radu, studneti Biotehničkog fakulteta redovno postižu dobre rezultate na susretima studenta (Agronomijada), koje su se do pandemije Covid 19 svake godine održavale u različitim državama regiona. Takođe, nastavnici podstiču studente da posjećuju i učestvuju na različitim skupovima (seminari, konferencije, simpozijumi) na kojima često i osvajaju nagrade:

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/120414-veliki-uspjeh-studenata-btf-a-na-smotri-naucnih-radova-studenata-agronomije>

f. Kod učenja i nastave promovise se uzajamno poštovanje između studenata i nastavnika.

Na fakultetu je uspostavljen visok nivo povjerenja između akademskog osoblja i studenata, time i veoma dobro funkcionisanje ukupne akademske zajednice, što je rezultiralo visokom prosječnom ocjenom pri studentskom vrednovanju nastave - na osnovnim studijama 4.5, a na master studijama 4.7, što se vidi u prilogu 13.

g. Kod učenja i nastave postoje odgovarajući postupci za rješavanje po prigovorima studenata.

Student ima pravo na žalbu dekanu u slučaju povrede prava na slobodu mišljenja i iskazivanja stavova o pitanjima koja se odnose na studije, na pogodnosti u studiranju koje proizilaze iz statusa studenta, konsultacije, polaganje ispita na način i u rokovima kako je to određeno Zakonom i Statutom, korišćenje biblioteke, računarske sale i ostalih resursa sa kojima raspolaže organizaciona jedinica (članovi 143 i 144 Statuta Univerziteta Crne Gore).

Studenti primjedbe mogu izložiti pojedinačno ili putem studenta povjerenika, rukovodiocima studijskih programa ili prodekanu za nastavu. Vijeće periodično razmatra uspjeh studenata u toku semestra, ukazujući na eventualne propuste nastavnog osoblja.

h. Lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti.

Biotehnički fakultet ima dobru kadrovsku osnovu koju čine 34 doktora nauka i pet magistara koji savjesno i stručno izvode nastavu i provjeru znanja studenata, što je vidljivo kroz broj realizovanih projekata (Prilog 8) i kroz biografije nastavnog osoblja (Prilog 17).

<https://www.ucg.ac.me/osoblje/btf>

i. Kriterijumi i metode za provjeru znanja, kao i kriterijumi za ocjenjivanje, se unaprijed objavljuju.

Informacioni listovi za sve predmete sadrže detaljne informacije o organizaciji nastave, kriterijumima i metodama provjere znanja, kao i kriterijumima za ocjenjivanje. Nastavnik na prvom času studente upoznaje sa planom rada, načinom provjere znanja i kriterijumima za ocjenjivanje u usmenoj ili u pisanoj formi (član 8 Pravila studiranja na osnovnim studijama).

j. Provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja.

Nastavni programi su kreirani tako da studentima pruže teorijska i praktična znanja iz oblasti biljne i animalne proizvodnje, kao i osnovnih principa proizvodnje u oblasti voćarstva, vinogradarstva, vinarstva, ratarstva i povrtarstva, zaštite bilja, organizacije i upravljanja proizvodnjom, bezbjednosti hrane, a u skladu sa ishodima učenja, pa su i provjere znanja koncipirane tako da se može utvrditi u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Uspješnost studenata u savladavanju predmeta i svih oblika provjere znanja vrednuje se i izražava poenima. Student kumulativno sakuplja poene sa svih provjera znanja. Uspjeh studenata na ispitu i drugim oblicima provjere znanja izražava se slovniim ocjenama i to: A, B, C, D, E i F (član 35 Pravila studiranja na osnovnim studijama). Na zahtjev studenta, predmetni nastavnik treba da za sve oblike provjere znanja, studenta upozna sa nedostacima rada (član 37 Pravila studiranja na osnovnim studijama).

k. Gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača.

Na pojedinim predmetima u proces provjere znanja studenata, pored predmetnih nastavnika, uključeni su i saradnici u nastavi koji imaju stepen doktora nauka. Postoji i određeni broj predmeta koje dijele dva ili više nastavnika, što je vidljivo u informacionim listovima za svaki predmet.

I. Pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti.

Student kumulativno sakuplja poene sa svih provjera znanja, a ispit je položen sa više ili jednako 50 poena (član 35 Pravila studiranja na osnovnim studijama). Po osnovu svih predispitnih oblika provjere znanja, odnosno ishoda učenja i polaganjem ispita, student može ostvariti najviše 100 poena. Nakon izbijanja pandemije Covid 19 Senat Univerziteta Crne Gore je, na inicijativu Studentskog parlamenta, donosio Odluke o izmjeni akademskog kalendara u svakom ispitnom roku kako bi studentima koji su bili zaraženi ili u samoizolaciji u vrijeme provjera znanja (u toku semestra ili na završnom ispitu) bilo omogućeno polaganje ispita. Takođe, član 39 Pravila studiranja na osnovnim studijama predviđa da se za studente završne godine osnovnih studija, koji imaju jedan nepoložen ispit iz predmeta koji je po nastavnom planu u ljetnjem semestru, organizuje izvođenje nastave iz tog predmeta u zimskom semestru (mentorska nastava).

Član 50a istih Pravila predviđa da student završne godine osnovnih studija koji ima neprijavljen i nepoložen samo jedan predmet, bez obzira na broj ECTS kredita, može prijaviti i polagati ispit iz tog predmeta u septembarskom ispitnom roku tekuće studijske godine.

m. Provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama.

Provjere znanja sprovode se u tri ispitna roka - januarskom, junskom i septembarskom sa po dva ispitna termina. U septembarskom ispitnom roku student ima pravo da polaže sve ispite i predispitne provjere znanja (kolokvijumi i završni ispiti) koje je prijavio, koje nije polagao ili položio u toj studijskoj godini. Student koji ne položi ispit u prvom ispitnom terminu ima pravo da polaže u drugom terminu istog ispitnog roka. Termini za organizaciju ispita određuju se u skladu sa akademskim kalendarom i istaknuti su na web stranici fakulteta (Prilog 12). Na osnovu člana 41 Pravila studiranja na osnovnim studijama, student ima pravo prigovora na prolaznu ocjenu ispita. Ukoliko nije zadovoljan ostvarenom prolaznom ocjenom, student ima pravo da nakon verifikacije ocjene da podnese zahtjev prodekanu za nastavu za poništenje ocjene i ponovno polaganje ispita. Prodekan za nastavu odlukom odobrava studentu ponovno polaganje kod predmetnog nastavnika u narednom propisanom roku.

n. Postoji formalna procedura za žalbe studenata.

Student ima pravo prigovora na zakonitost postupka ocjenjivanja ispita i da, ukoliko smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom, u roku od 48 sati od dobijanja ocjene dekanu podnese prigovor na ocjenu. Dekan je dužan da po prigovoru, u roku od tri dana, obrazuje komisiju koja će utvrditi, u skladu sa zahtjevom iz prigovora, da li je ocjena izvedena suprotno propisima, pregledati i ponovo ocijeniti pisani rad ili ispitati studenta i donijeti konačnu ocjenu. Ukoliko student traži izuzeće predmetnog nastavnika, taj nastavnik ne može biti član komisije za ocjenu (Pravila studiranja na osnovnim studijama).

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/Pravila%20studiranja%20na%20osnovnim%20studijama_%20PRE%C4%8CI%C5%A0%C4%86ENI%20TEKST.docx.

https://www.ucg.ac.me/objava.php?blog_id=1242&objava_id=151489

STANDARD 4. UPIS STUDENATA, NJHOVO NAPREDOVANJE KROZ STUDIJE, PRIZNAVANJE I SERTIFIKACIJA

Ustanove treba na dosljedan način da primjenjuju prethodno definisane i objavljenje propise koji obuhvataju sve faze studiranja, odnosno upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikaciju.

Smjernice:

Obezbjedivanje uslova i podrške koji su neophodni za napredovanje studenata kroz akademsku karijeru je u najboljem interesu svakog pojedinačnog studenta, programa, ustanove i sistema. Od ključnog je značaja da procedure upisa, priznavanja i završetka studija budu primjerene svrsi, naročito kada su studenti mobilni u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

KRITERIJUMI

a. Politike pristupa, procesi i kriterijumi za upis sprovode se dosljedno i na transparentan način. Obezbjedeno je upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.

Politike pristupa, procesi i kriterijumi za upis organizovani su na osnovu Pravilnika o bližim uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu osnovnih studija Univerziteta Crne Gore, koji je dostupan na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/PRAVILNIK%20O%20USLOVIMA%20KRITERIJUMIMA%20I%20POSTUPKU%20UPIISA%20NA%20OSNOVNE%20STUDIJE%20UNIVERZITETA%20CRNE%20GORE.pdf (Bilten Univerziteta Crne Gore, br. 432/18), Pravilnika o bližim uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu master studija Univerziteta Crne Gore,

dostupan je na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/Pravilnik%20o%20upisu%20%20Master%20studije%20UCG%202020 (Bilten Univerziteta Crne Gore, br. 337/15 i br. 447/18), kao i Pravila doktorskih studija (član 23)

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/PRAVILA%20DOKTORSKIH%20STUDIJA%20IZ%20BILTENA%20513.pdf

Na web stranici fakulteta, nalaze se najznačajnije informacije vezane za fakultet i uslove studiranja. Biotehnički fakultet svake godine učestvuje u manifestaciji Dani otvorenih vrata koju organizuje Univerzitet Crne Gore (Godine 2021. manifestacija nije organizovana zbog pandemije Covid 19) na kojoj potencijalni studenti mogu dobiti sve potrebne informacije o upisu.

Informacije o studijskim programima osnovnih studija svake godine objavljuju se u Informatoru Univerziteta Crne Gore koji je dostupan na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1035/objava_65044/fajlovi/UCG%20informator%202021-22.pdf

Informacije o studijskim programima Biotehničkog fakulteta objavljuju se i na web stranici fakulteta <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/116584-upis-2020-21>, kao i na štampanom flajeru (Prilog 14)

Informacije o upisu na master studije, kao i materijal za polaganje prijemnog ispita, objavljuju se, takođe, na web stranici fakulteta. Za posljednju studijsku godinu dostupne su na linku:

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/120255-master-studije-prijemni-ispit>

Konkurs za upis na osnovne, master i specijalističke studije raspisuje Upravni odbor, a za doktorske studije Centar za doktorske studije. Univerzitet Crne Gore prvo na svojoj web stranici najavljuje konkurs za upis na odgovarajući nivo studija (osnovne, master, specijalističke, doktorske), a potom i tekst konkursa sa detaljnim informacijam o broju kandidata koji se primaju na pojedini studijski program, uslovima i potrebnoj dokumentaciji za upis <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/10/objava/119172-konkurs-za-upis-u-i-godinu-osnovnih-studija-prijave-1-i-2-jula>. Konkurs se objavljuje i u jednom od štampanih dnevnih listova koji se distribuira na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Tekst Konkursa obavezno se objavljuje i na web stranici Biotehničkog fakulteta: <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/119180-konkurs-za-upis-u-i-godinu-osnovnih-studija-prijave-1-i-2-jula>.

Nakon završetka konkursa, objavljuju se preliminarne rang liste: <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/119582-preliminarne-rang-liste-kandidata-za-upis-na-osnovne-studije-biotehnickog-fakulteta> za svaki studijski program, a po isteku vremena za žalbu i konačne rang liste:

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/119667-konacne-rang-liste-kandidata-za-upis-na-osnovne-studije-biotehnickog-fakulteta> nakon čega se organizuje upis studenata.

Prilog - i dokumenti Univerziteta Crne Gore - Pravilnik o bližim uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu osnovnih studija Univerziteta Crne Gore; Pravilnik o bližim uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu master studija; Pravila doktorskih studija, Informator 2021-22. <https://www.ucg.ac.me/skladiste/KNJIGA%20PROPISA%202022.pdf>

Prilog 14: Flajer sa studijskim programima Biotehničkog fakulteta

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_142483/fajlovi/Flajer%20fakulteta.pdf

b. Ustanova uspostavlja i procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.

Nakon završetka svakog ispitnog roka organizuje se sjednica Vijeća na kojoj se analizira prolaznost i uspjeh studenata u tom roku. Vijeće organizacione jedinice, odnosno Senat, verifikuje ocjene u terminima predviđenim akademskim kalendarom. Nakon verifikacije ocjene se upisuju u evidencioni karton studenta u jedinstveni informacioni sistem (CIS). Praćenje napretka studenata u toku studija dostupno je preko informacionog sistema Univerziteta, tj. elektronske baze studentske službe. Prolaznost studenta i ocjena na svakom ispitnom roku dostupna je za svaki predmet pojedinačno u posebnim obrascima koji su generisani u CIS-u i u evidencionom kartonu studenta kroz potvrdu o položenim ispitima koja je jedinstvena za cijeli UCG. U slučaju lošije prolaznosti sa predmetnim nastavnikom pokušava se pronaći mogućnost za povećanje prolaznosti, ali ne na štetu kvaliteta nastave.

Nastavno osoblje ima mogućnost unapređenja kvaliteta nastave kroz pohađanje različitih radionica vezanih za metodologiju nastave, učenje stranih jezika i slično. Uglavnom se ove aktivnosti sprovode u okviru realizacije projekata u koje je fakultet uključen.

U okviru studentskog vrednovanja nastave studenti mogu da vrednuju predmet u cjelini, kao i nastavnika i saradnika, i da daju komentare koji se odnose na predmet i na nastavno osoblje. U slučaju loše ocjene sa nastavnikom i saradnikom dekan obavlja razgovor u cilju pravazilaženja ukazanih nedostataka.

c. Institucionalna praksa priznavanja je u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju.

Priznavanje stranih diploma u nadležnosti je Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta. Priznavanje ispita koji su položeni na nekoj drugoj ustanovi visokog obrazovanja definisano je članom 24 Pravila studiranja na osnovnim studijama. Ispiti koji su položeni na prethodno upisanoj ustanovi visokog obrazovanja se priznaju, ako predmeti iz kojih su ispiti položeni, po svom sadržaju i obimu, odgovaraju najmanje 80% nastavnim predmetima na fakultetu. U postupku priznavanja, dekan formira Komisiju za priznavanje ocjena (Prilog 15) koja, uz prethodno pribavljeno mišljenje predmetnog nastavnika, priprema izvještaj o priznavanju ocjene/a. Priznate ocjene verifikuje Vijeće fakulteta i one se upisuju u evidencioni karton studenta. Priznavanjem ispita priznaje se i ocjena kojom je student ocijenjen, kao i broj ECTS kredita.

U slučaju kada student provede jedan semestar ili godinu na drugoj ustanovi visokog obrazovanja ostvareni rezultati se priznaju u skladu sa Pravilnikom o međunarodnoj mobilnosti studenata (Prilog: Zajednički dokumenti Univerziteta Crne Gore) koji je usvojen na sjednici Senata UCG 20. 11. 2018. godine (Bilten Univerziteta Crne Gore br. 443 od 21. 11. 2018.), koji je dostupan na linku: https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1020/objava_72/fajlovi/Pravilnik%20o%20mobilnosti_UCG.pdf

Prilog 15: Odluka o obrazovanju Komisije za priznavanje ocjena

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_127277/fajlovi/Komisija%20za%20prepis%20i%20priznavanje%20ocjena.pdf

d. Saradnja sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.

Univerzitet Crne Gore ima potpisan veliki broj sporazuma o saradnji sa univerzitetima u inostranstvu, na kojima studenti Biotehničkog fakulteta mogu proširiti svoja znanja i uporediti stečena znanja sa drugim studentima. Studenti koji učestvuju u razmjeni (npr. jedan semestar) uglavnom se dobro uklape u nastavu i vraćaju se na Biotehnički fakultet sa dobrim rezultatima na provjerama znanja na tim univerzitetima.

Pored toga, Biotehnički fakultet je potpisao sporazume sa privrednim sektorom gdje studenti mogu da obavljaju praksu i gdje stečena znanja na fakultetu mogu praktično da primjene (Prilog 7).

e. Po završetku programa, studenti dobijaju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.

Diploma i dodatak diplome se izdaju u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i obliku diplome i dopune diplome (supplement), vođenju matične knjige studenata, evidenciji i sadržaju javnih isprava koje izdaje univerzitet i ustanove visokog obrazovanja (objavljen u Službenom listu Republike Crne Gore, br. 9 od 12. februara 2007. godine). Po završetku studijskog programa studenti dobijaju Uvjerenje o završenim studijama, a potom i diplomu sa dodatkom diplomi za sve nivoe studija (Prilog br. 16). Još nema studenata koji su završili dvogodišnje master studije i doktorske studije.

Studentska služba elektronski vodi matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim diplomama i dopunama diploma i evidenciju o ispitima kroz Centralni informacioni sistem Univerziteta Crne Gore. Pored toga, evidencije o ostvarenim poenima na predmetu, zaključne ocjene i potvrde o položenim ispitima čuvaju se u arhivi studentske službe i u dosijeima studenta. Takođe, studentska služba vodi

posebne knjige po studijskim programima o preuzetim diplomama.

Prilog 16: Diploma i dodatak diplomi osnovnih akademskih studija; Diploma i dodatak diplomi osnovnih primijenjenih studija. <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/151478-17-primjer-diplome-i-dodatka-diplomi-za-osnovne-akademske-i-primijenjene-akademske-studije-na-btf-u>

STANDARD 5. NASTAVNO OSOBLJE

Ustanove treba da osiguraju kompetentnost svog nastavnog osoblja. Treba da primjenjuju pravične i transparentne procese prilikom zapošljavanja i razvoja zaposlenih.

Smjernice: Uloga predavača je od ključnog značaja za stvaranje kvalitetnog iskustva studiranja i omogućavanja sticanja znanja, kompetencija i vještina. Sve raznovrsnija studentska populacija i veća usredsređenost na ishode učenja zahtijeva učenje i nastavu usmjerene na studenta, pa se time i uloga nastavnika mijenja (vidjeti Standard 1.3).

KRITERIJUMI

a. Ustanova uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja koji prepoznaju značaj podučavanja.

Zapošljavanje na Univerzitetu Crne Gore je u potpunosti transparentno i realizuje se shodno aktu o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Statutu Univerziteta Crne Gore.

Izbor u akademsko zvanje obavlja se u postupku zasnivanja radnog odnosa na određeno ili neodređeno radno vrijeme na Univerzitetu Crne Gore. Kandidat treba da ispunjava opšte i posebne uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja Savjeta za visoko obrazovanje, broj 631-3/2019-3 od 16. aprila 2019. godine. Dokumentu se može pristupiti preko web stranice Univerziteta Crne Gore i linka:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_3/objava_42/fajlovi/Uslovi%20i%20kriterijumi%20za%20izbor%20u%20akademska%20zvanja%20od%202019.pdf

Procedura izbora u akademska zvanja propisana je Statutom Univerziteta Crne Gore (članovi od 88 do 94). Procedura izbora saradnika u nastavi propisana je Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Univerziteta Crne Gore, članovi 104-105.

Prilog: Zajednički dokumenti Univerziteta Crne Gore – Zakon o visokom obrazovanju i Statut Univerziteta Crne Gore. <https://www.ucg.ac.me/skladiste/KNJIGA%20PROPISA%202022.pdf>

b. Ustanova nudi i promoviše mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja.

Univerzitet Crne Gore i Biotehnički fakultet nastavnom osoblju nude veliki izbor mogućnosti za napredovanje. Univerzitet Crne Gore ima potpisan veliki broj ugovora o bilateralnoj saradnji link: <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/16/objava/31850-bilateralna-saradnja> na kojima je moguće obaviti mobilnost koja se odnosi na istraživanje i nastavu. Biotehnički fakultet takođe ima potpisane ugovore o saradnji sa srodnim institucijama visokog obrazovanja i naučnoistraživačkim institutima (Prilog 9). Bilateralna saradnja je veoma razvijena i sprovodi se svake godine sa fakultetima u okruženju i šire. Takođe, nastavno osoblje kontinuirano ima priliku da učestvuje u kursovima stranih jezika koji se organizuju u okviru projekata, a koji imaju za cilj da se nastavno osoblje dodatno obučava za držanje nastave studentima koji dolaze na mobilnost iz drugih govornih područja. Osim toga, u 2021. godini u okviru Erasmus programa organizovan je kurs engleskog jezika za nastavnike koji su prijavili predmete za izvođenje na engleskom jeziku. Sa Biotehničkog fakulteta

učestvovala su četiri nastavnika i svi su uspješno završili kurs.

c. Ustanova podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.

Istraživanja na Biotehničkom fakultetu ostvaruju se u najvećem obimu u okviru projekata koje fakultet sprovodi. U ova istraživanja, osim nastavnog osoblja uključeni su i studenti, pogotovo studenti magistarskih i doktorskih studija. Većina danas aktuelnih projekata ili poziva za prijavu projekata zahtijeva uključivanje mladih istraživača, u prvom redu doktoranada i magistranada. Podršku za studente master i doktorskih studija na godišnjem nivou obezbjeđuje i Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, kroz redovne godišnje pozive.

Akademsko osoblje Biotehničkog fakulteta ima objavljen veliki broj radova u citatnim bazama SCI, SCIE, SSCI, A&HC, Scopus kojima se može pristupiti na web stranici fakulteta preko linka za svakog zaposlenog koji su dati u biografijama zaposlenih (Prilog 18). Aktivnosti nastavnika i saradnika koje se odnose na objavljene radove mogu se pratiti i u svjetskim bazama kao što su Publons, Scopus, Google Scholar, ReserchGate.

Kao rezultat rada na istraživanjima, nastavnici i saradnici fakulteta su u posljednje dvije godine objavili 53 rada u citatnim bazama SCI, SCIE, SSCI, A&HC i 37 u časopisima koji se nalaze u Scopusu.

Prilog 17: Biografije nastavnika i saradnika <https://www.ucg.ac.me/osoblje/btf>

d. Ustanova podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.

Inovacije u nastavnim metodama su do posebnog izražaja došle u periodu pandemije Covid-19. Nastavno osoblje je veoma brzo prihvatilo online metode učenja putem Moodle platforme Univerziteta Crne Gore <https://dl.ucg.ac.me/>. Nastavno osoblje pristupa platformi preko akademskih e-mail adresa @ucg.ac.me, a studenti preko svojih studentskih e-mail adresa @edu.ucg.ac.me koje se kreiraju za svakog studenta nakon upisa.

Pored toga što se na Moodle platformi mogu postaviti prezentacije, materijali za učenje, razni video snimci, testovi za provjeru znanja, domaći zadaci itd. moguće je održati i online nastavu, jer je platformi dodat novi alat za uspostavljanje video-konferencijskog sistema BigBlueButton. Nastavno osoblje je u procesu izvođenja nastave u posljednje dvije godine (zbog pandemije Covid 19) koristilo i platforme ZOOM, Google meet, a o platformi preko koje je izvođena nastava studenti su obavještavani preko web stranica predmeta: https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/blog/1243

Takođe, na Biotehničkom fakultetu se u velikom obimu sprovode i vježbe i terenski rad koje se izvode u dobro opremljenim laboratorijama, kao i na terenu. Praktičan rad se izvodi na eksperimentalnom imanju Biotehničkog fakulteta, kao i kod partnera iz privrede. Inovacijama u izvođenju nastave studenti se obučavaju da se lakše prilagode aktuelnoj situaciji i novitetima u poljoprivrednoj proizvodnji.

Laboratorije Biotehničkog fakulteta se u kontinuitetu opremaju novom opremom, dok se oprema i mehanizacija na eksperimentalnom imanju stalno modernizuje.

STANDARD 6. RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA

Ustanove treba da na odgovarajući način finansiraju aktivnosti učenja i nastave i da obezbijede adekvatne i lako dostupne resurse za učenje, kao i podršku studentima.

Smjernice:

U cilju pružanja optimalnog iskustva studiranja, ustanove obezbjeđuju niz resursa radi pružanja podrške u učenju. Ovi resursi su različiti, od fizičkih resursa, poput biblioteka, sredstava za učenje i informatičke infrastrukture, do ljudske podrške u vidu mentora i drugih savjetnika. Uloga službi za pružanje podrške od naročitog je značaja kod omogućavanja mobilnosti studenata u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

KRITERIJUMI

a. Ustanova obezbjeđuje niz resursa radi pružanja podrške u učenju.

Biotehnički fakultet raspolaže sa tri poslovne zgrade - u Podgorici, Baru i u Bijelom Polju, u kojima se izvodi nastava i naučnoistraživački rad. Prostorije Fakulteta omogućavaju studentima da koriste sve raspoložive resurse, biblioteku, računarsku opremu, internet i sl. Fakultet raspolaže velikim brojem laboratorija iz svih oblasti poljoprivrede u kojima studenti stiču praktična znanja. Osim u laboratorijama Fakulteta, studenti stiču praktična znanja i na oglednim imanjima Biotehničkog fakulteta i u plastenicima. Podršku studentima pruža tehničko i administrativno osoblje (osoblje zaposleno u studentskim službama, biblioteci, IT sektoru, računovodstvu). Fakultet ima 12 unutrašnjih jedinica (centara) sa dobro opremljenim laboratorijama (Prilog 18).

Studentima je na raspolaganju Biblioteka fakulteta koja raspolaže sa 13.000 naslova, kao i Centralna univerzitetska biblioteka. Studenti imaju stalan pristup internet konekciji preko Eduroam. Nastavno osoblje pruža podršku svakom studenutu i njeguju mentorski pristup.

Biotehnički fakultet je izdavač naučnog časopisa "Agriculture and Forestry" koji se redovno publikuje od 1955. godine i nalazi se u međunarodnoj indeksnoj bazi Scopus <http://www.agricultforest.ac.me/>.

Prilog 18: Prostorni kapacitet BTF i oprema po laboratorijam
<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/154045-17-prostorni-resursi>

b. Ustanova uzima u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije, te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.

Fakultet pruža podršku studentima kroz organizovanje raznih kurseva (radionica) koje se organizuju u okviru projekata, na kojima se upoznaju sa novim načinima učenja i pomažu im u savladavanju svakodnevnih obaveza.

Velika pažnja posvećena je individualizaciji nastave i individualnom praćenju svakog od studenata. Ovaj individualni odnos ogleda se kroz mentorsku nastavu i posvećenost nastavnika svakom pojedinačnom studentu. Vode se i posebni razgovori sa studentima koji su ostvarili loše rezultate u toku semestra.

Broj studenta po jednom nastavniku je u prosjeku 13 (Prilog 3), što je indikator direktne posvećenosti nastavnika potrebama raznovrsne studentske populacije. Nastavnici su pokazali

veoma visok nivo fleksibilnosti prelaskom na razne modele online nastave Moodle, BigBlueButton, ZOOM, GoogleMeet. Fakultet ima internet konekciju u svim svojim jedinicama - u Podgorici, Baru i u Bijelom Polju.

c. Kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.

Na početku svake studijske godine organizuje se prijem bruceša na kome se studenti informišu o svim resursima i oblicima podrške koji su im dostupni na Biotehničkom fakultetu. Prije početka nastave studenti potpisuju Ugovor o studiranju i tako se informišu o svojim pravima i obavezama (Prilog 19).

Fakultet kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava da svi resursi budu dostupni, da studenti budu informisani o svim dešavanjima na fakultetu, kursevima, obukama, mobilnosti. Studenti se informišu direktno preko preko studentske službe, web stranice fakulteta: <https://www.ucg.ac.me/btf>, studentskog vijeća, studentskog parlamenta, rukovodilaca studijskih programa i prodekana za nastavu. Podršku studentima u međunarodnoj mobilnosti pruža prodekan za nauku i međunarodnu saradnju i Komisija za mobilnost (Prilog 20).

Prilog 19 : Primjer Ugovora o studiranju
https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_142483/fajlovi/primjer%20Ugovora%20o%20studiranju.pdf

Prilog 20: Odluka o obrazovanju Komisije za mobilnost.
https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_127277/fajlovi/odluka%20o%20imenovanju%20Komisije%20za%20me%C4%91unarodnu%20mobilnost.pdf

d. Administrativno osoblje i osoblje za pružanje usluga podrške je kvalifikovano i ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.

Administrativno osoblje Biotehničkog fakulteta je kvalifikovano i omogućava studentima pristup svim potrebnim informacijama iz baze studentske službe, korišćenje biblioteke, internet sale, IT podršku (Moodle, Zoom platforme), kao i pristup i drugim administrativnim servisima.

Administrativno osoblje je kvalifikovano i radi na svom razvoju, i ima mogućnosti za razvoj kompetencija preko obuka koje se organizuju na Univerzitetu Crne Gore, ali i putem međunarodne saradnje u partnerskim ustanovama i institucijama.

STANDARD 7. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Ustanove treba da osiguraju prikupljanje, analiziranje i korišćenje relevantnih informacija, u cilju efikasnog upravljanja programima i drugim aktivnostima.

Smjernice:

Pouzdana podaci su ključni za donošenje utemeljenih odluka da bi se znalo šta dobro funkcioniše, a šta zahtijeva dodatnu pažnju. Efikasni procesi za prikupljanje i analizu informacija o studijskim programima i druge aktivnosti doprinose sistemu unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta.

KRITERIJUMI

a. Ustanova obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.

Jedna od informacija o uspješnosti i indikatorima je studentsko vrednovanje nastave (anketa), koja pruža značajne indikatore o uspjehu predmeta, nastavnog osoblja i programa u cjelini. Analizom podataka i preduzimanjem određenih radnji podiže se kvalitet. O detaljima i rezultatima anketiranja više je rečeno u kriterijumu 3.d. Sve ostale informacije dostupne su na web stranici fakulteta: <https://www.ucg.ac.me/btf>

Sve objave o odbranama master radova, polaznih istraživanja za doktorske disertacije, te informacije o uvidu javnosti u radove uredno se postavljaju na web stranici fakulteta: https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/blog/1245

b. Ustanova obezbjeđuje informacije o profilu studentske populacije.

U bazi podataka iz sistema nastavne i kadrovske evidencije SNIKE (<http://snike.cis.ac.me>) nalaze se informacije koje su sakupljene tokom upisa studenata (prethodno školovanje, mjesto boravka, kontakt, broj dosijea, ocjene, predmete koje sluša, ponavljanje predmeta ili semestra). Baza je povezana sa studentskom službom iz koje se vuku ove informacije.

c. Ustanova obezbjeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija.

Informacije o stopi uspješnosti se obezbjeđuju kroz statistiku, obradom podataka o uspješnosti preko analize ostvarenih rezultata nakon svakog ispitnog roka, prelaska u sljedeću godinu studija ili nivo studija, kroz broj ispisanih studenata i studenata koji ne izlaze na provjere znanja. Ove informacije dostupne su i vode se u elektronskoj bazi studentske službe.

d. Ustanova obezbjeđuje informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima.

Ustanova obezbjeđuje informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima putem studentskog vrednovanja nastave (kriterijum 3.d, Prilog 13) i u direktnom razgovoru nastavnika i studenata. Iz baze studentske službe moguće je dobiti informacije o napredovanju studenata, indeksu uspješnosti, kao i ispisu sa fakulteta.

e. Ustanova obezbjeđuje informacije o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima.

Na web stranici fakulteta, kao i na stranicama studijskih programa i predmeta, nalaze se informacije o Moodle, učenju na daljinu, studentskim razmjenama. Sve aktuelne informacije i dešavanja (predavanja eminentnih stručnjaka, obavještenja o stipendijama) takođe se ističu na sajtu fakulteta (u sekciji vijesti ili obavještenja). O dostupnim resursima studenti se informišu na početku studija, kao i kroz ugovor o studiranju (Prilog 19). https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_142483/fajlovi/primjer%20Ugovora%20o%20studiranju.pdf

f. Ustanova obezbjeđuje informacije o karijernim putanjama svršenih studenata.

Ove informacije fakultet obezbjeđuje kroz direktni kontakt nastavnika i bivših studenata, nastavnika i privrednika, zatim putem programa stručnog osposobljavanja, jer svake godine veći broj studenata (10 i više) obavlja stručno osposobljavanje u laboratorijama fakulteta, potom kroz preporuke koje nastavnici daju određenom broju studenata u cilju daljeg napredovanja ili zaposlenja.

STANDARD 8. INFORMISANJE JAVNOSTI

Ustanove treba da objavljuju informacije o svojim aktivnostima i programima koje realizuju, koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne.

Smjernice:

Informacije o aktivnostima ustanove korisne su za buduće i sadašnje studente, kao i za svršene studente, druge zainteresovane strane i javnost.

KRITERIJUMI

a. Ustanova pruža informacije o svojim aktivnostima i programima koje nudi, kao i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuje, procedurama za izvođenje nastave, učenje i provjeru znanja koji se koristi, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju diplomaca.

Svi dokumenti koji se odnose na studente i zaposlene i zainteresovanu javnost dostupni su na web stranici Univerziteta Crne Gore. https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/blog/10

Svi propisi eksterni i interni, kao i licence studijskih programa dostupni su na linku <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/6/objava/1>

Univerzitet Crne Gore svake studijske godine na web stranici objavljuje Informator o studijskim programima koji su u ponudi. Informatoru za posljednju studijsku godinu može se pristupiti putem linka:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1033/objava_117529/fajlovi/UCG%20informatore%20-%20Vijesti%20insertacija.pdf

Biotehnički fakultet, takođe, na web stranici obavještava zainteresovane buduće studente o studijskim programima koje realizuje. Informacije za ovu studijsku godinu dostupne su na linku <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/116584-upis-2020-21>, a za studente master studija na linku <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/120255-master-studije-prijemni-ispit>

Na web stranici fakulteta pod sekcijom Vijesti redovo se ažuriraju informacije o aktuelnostima kao što su informacije o upisnim rokovima i uslovima za upis, preliminarne rang liste za upis sa pravnom poukom i konačne rang liste, o akademskom kalendaru, rasporedu predavanja i vježbi, rasporedu polaganja završnih ispita. Takođe, objavljuju se informacije o aktuelnim konkursima za projekte, mobilnost, stipendije, zatim obavještenja o naučnim tribinama, konferencijama https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/blog/1243/1. Objave nastavnika kao što su rezultati provjere znanja u toku semestra i na kraju semestra, materijali sa predavanja i drugo su, takođe, dostupni studentima i svim zainteresovanim u sekciji Obavještenja za predmete https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/poslao/fakultet/17

Informacije o nastavnom osoblju dostupne su na linku <https://www.ucg.ac.me/osoblje/btf>

STANDARD 9. KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNO REVIDIRANJE PROGRAMA

Ustanove treba da prate i periodično revidiraju svoje programe kako bi osigurale postizanje ciljeva koji su pred njih postavljeni i odgovorile na potrebe studenata i društva. Revidiranje treba da bude usmjereno na kontinuirano poboljšanje programa. O aktivnostima koje se planiraju ili preduzimaju kao rezultat tih aktivnosti potrebno je obavijestiti sve aktere na koje se one odnose.

Smjernice:

Cilj redovnog praćenja, provjere i revidiranja studijskih programa je da se osigura njihova adekvatna realizacija i da se stvori efikasno okruženje za učenje i podršku studentima.

KRITERIJUMI

a. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju sadržaj programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa.

Nastavni sadržaji u pojedinim disciplinama ili predmetima prema potrebama i aktuelnim trendovima redovno se unapređuju i inoviraju, a u skladu sa standardima i indikatorima za obezbjeđenje kvaliteta (samoevaluacija) Univerziteta Crne Gore

[https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1015/objava/60058-standardi-i-indikatori-za-](https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1015/objava/60058-standardi-i-indikatori-za-obezbjeđenje-i-unapređenje-kvaliteta-samoevaluacija)

[obezbjeđenje-i-unapređenje-kvaliteta-samoevaluacija](https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1015/objava/60058-standardi-i-indikatori-za-obezbjeđenje-i-unapređenje-kvaliteta-samoevaluacija) i shodno godišnjim izvještajima o samoevaluaciji fakulteta. Unapređivanje nastavnog sadržaja obavlja se u kvalitativnom i u kvantitativnom pogledu, a sve u cilju prevazilaženja „uskih grla“ ili slabosti koje su identifikovane u prethodnom radu ili na koje ukazuju studenti kroz direktnu komunikaciju ili studentske ankete. Inoviranje nastavnog sadržaja se uobičajeno obavlja pred početak svake studijske godine, odnosno svakog semestra, kada je nastavnik u obavezi da pripremi informacije i plan rada za svaki predmet koje prije početka semestra dostavlja prodekanu za nastavu, kao i svakom studentu (član 8 Pravila studiranja na osnovnim studijama)

Nastavni sadržaji se češće inoviraju na uže stručnim i specijalističkim predmetima, gdje nastavnici i saradnici studente upoznaju sa najnovijim naučnim dostignućima u toj oblasti, novim tehnologijama i aktuelnim trendovima u određenoj oblasti, kako na lokalnom tako i na globalnom nivou.

b. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju promjenjive potrebe društva.

Povremeno revidiranje nastavnih sadržaja i studijskih programa odraz je kontinuiranog praćenja i usklađivanja sa potrebama šire društvene zajednice, u prvom redu privrede i državne administracije, posebno sa aspekta evropskih integracija, ali i naučnoistraživačkih trendova u pojedinim oblastima.

S obzirom na to da su privredni subjekti važan partner u realizaciji studijskih programa Biotehničkog fakulteta, posebno sa aspekta organizovanja praktičnog dijela nastave (Prilog 7), to se svaki odlazak u proizvodne pogone ili susret sa privrednicima koristi za prikupljanje informacija o tome kakav profil stručnjaka treba i očekuje privreda. Na fakultetu se često organizuju prezentacije i obuke za širi krug korisnika (privrednike, farmere, studente, državnu administraciju i sl.). Organizuju se i obuke farmera radi dobijanja sertifikata koji su im neophodni prilikom apliciranja za sredstva iz IPARD i drugih EU fondova, kao i obuke osoba koje su odgovorne za promet sredstava za zaštitu bilja <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/129833-edukacija-lica-odgovornih-za->

[promet-sredstava-za-zastitu-bilja.](#) Fakultet organizuje i ceremoniju dodjele nagrada studentima – budućim agronomima, koje obezbjeđuje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, što je vid direktne podrške studijskim programima i studentima Biotehničkog fakulteta.

Kroz saradnju sa državnim institucijama, posebno onima koje su direktno ili indirektno upućene na sektor poljoprivrede i proizvodnje hrane, dobijaju se dodatne smjernice u smislu potreba za određenim obrazovnim profilom.

Stalno praćenje i analiza uporednih iskustava srodnih visokoobrazovnih i naučnoistraživačkih institucija iz okruženja i šire, dodatno služe kao putokaz u kom pravcu Biotehnički fakultet treba da prilagođava nastavne sadržaje.

c. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju opterećenje studenata, njihovo napredovanje kroz studije i završetak studija.

Na kraju svakog semestra rukovodioci sudijskih programa na osnovu pojedinačnih evidencija o uspjehu sudenata po predmetima pripremaju objedinjeni izvještaj - analizu uspjeha po sudijskim programima. Uspjeh studenata ostvaren u ispitnom roku razmatra se na posebnoj sjednici Vijeća, gdje se posebna pažnja stavlja na prolaznost na pojedinim predmetima, ukupnu prolaznost i na uspješnost studenata u odgovarajućem semestru (Prilog 21). Takođe, razmatraju se i eventualni problemi i pokušavaju se naći načini da se uzroci tih problem prevaziđu. Svi podaci o ostvarenom uspjehu se unose preko studentske službe u elektronsku bazu i sastavni su dio indikatora koji čine informacionu osnovu za obezbjeđivanje kvaliteta.

Prilog 21: Odluka o usvajanju izvještaja o prolaznosti studenata
<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/154160-17-odluke-vijeca-o-usvajanju-ocjena>

d. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju efikasnost procedura za provjeru znanja studenata.

Provjera znanja studenata organizuje se stalno u toku semestra i na završnom ispitu. Ove informacije su sadržane u informacionim listama predmeta koji nastavnici dostavljaju na prvom času predavanja (Prilog 5.1 do 5.13). Efikasnost definisanih procedura za provjeru znanja moguće je dobiti iz obrasca koji studeneti popunjavaju kroz studentsko vrednovanje nastave gdje, pored ostalog, imaju mogućnost da istaknu da li je ispitivanje i praćenje rada studenta u toku semestra usklađeno sa usvojenim pravilima i kriterijumima. O ovome se diskutuje na Vijeću fakulteta prilikom analize rezultata studentskog vrednovanja nastave. Svaki nastavnik preko platforme SNIKE ima pristup ovim informacijama i trudi se da u slučaju primjedbi od strane studenata promijeni i učini prihvatljivijim način ocjenjivanja i sve u vezi sa ovim kriterijumom. S obzirom na to da su studenti u Vijeću fakulteta zastupljeni sa 20% članova, oni mogu direktno na sjednici da iznesu sve primjedbe i pohvale po ovom pitanju.

e. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju studentska očekivanja, potrebe i zadovoljstva programom.

Ovaj kriterijum se sprovodi preko portala SNIKE, kroz studentsko vrednovanje nastave gdje studenti popunjavaju upitnik kroz set pitanja od kojih se pitanja od C16 do C20 odnose na predmet, a pitanja od B7 do B15 na nastavno osoblje. Nastavnici i saradnici preko svog akademskog e-maila imaju pristup anketama nakon zaključivanja ocjena u semestru, a za

sve ocjene koje su manje od očekivanih dobiju i preporuku koje obaveze moraju ispuniti. Ukoliko su ocjene u studentskom vrednovanju nastave niže od očekivanih, tj. ukoliko su ocjene rada nastavnika, saradnika i ocjena predmeta manje od prihvatljive ocjene određene odlukom Senata, nastavnik i saradnik su dužni da pripreme program poboljšanja nastavnog procesa za narednu generaciju studenata. Program mora da sadrži konkretne mjere poboljšanja za sve elemente iz ankete koji su ocijenjeni ocjenom nižom od očekivane, kao i način praćenja i izvještavanja o efektima planiranih mjera. Program poboljšanja rada nastavnik i saradnik prezentuju na zajedničkom sastanku dekana i Komisije za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta. Usvojeni program potpisuje nastavnik, saradnik i dekan. Svi nastavnici i saradnici su dužni, u skladu sa principom primarne odgovornosti za kvalitet sopstvenog rada, da se kontinuirano angažuju na obezbjeđenju i poboljšanju kvaliteta svoga rada prema preporukama za uspješnu organizaciju učenja i poučavanja i primjerima najbolje prakse visokog obrazovanja.

f. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju okruženje za učenje i službe za pružanje podrške, te njihovu primjerenost svrsi programa.

Fakultet sa svojim prostornim kapacitetima (učionice i laboratorije) pruža dobre uslove za izvođenje nastave i učenje. Za potrebe učenja nastavnici i saradnici studentima obezbjeđuju, pored preporučenih udžbenika, i drugi materijale – prezenacije i pisana predavanja, stručne brošure i časopise. Za svaki predmet predviđeno je i vrijeme za konsultacije. Studentima je na usluzi i biblioteka sa zavidnim brojem naslova i određenim brojem čitaoničkih mjesta, a veoma važnu administrativnu i logističku podršku studentima pruža studentska služba.

g. Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane.

Uključenost studenata u revidiranje programa obezbijedena je njihovim učešćem u Komisiji za obezbeđenje i unapređenje kvaliteta, Komisiji za reakreditaciju, kao i kroz učešće u radu Vijeća fakulteta gdje kroz direktan razgovor sa nastavnim osobljem mogu ukazati na potrebu revidiranja nastavnog sadržaja. Takođe, kroz anketu u dijelu komentari mogu pohvaliti ili kritikovati nastavnika i saradnika i navesti mišljenje šta bi trebalo promijeniti i unaprijediti u organizaciji i izvođenju nastave, kao i sugerisati šta bi bilo korisno da se nađe u anketnom listu. Učešće drugih zainteresovanih obezbjeđuje se kroz direktnu komunikaciju sa privrednicima sa kojima postoje potpisani ugovori o saradnji ili u neformalnoj komunikaciji sa ostalim privrednicima.

h. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost.

Informacije koje se dobiju kroz anketiranje studenata i kroz mišljenje privrednika su osnova za periodično revidiranje programa. O potrebi revidiranja programa raspravlja se na Vijeću fakulteta, kao i na organima Univerziteta (prošireni rektorski kolegijum, rektorski kolegijum, Senat). Osnov za revidiranje programa su nova saznanja i dostignuća iz pojedinih oblasti u cilju prilagođavanja studenata zahtjevima koje pred njih postavlja društvo i potreba proizvodnje dovoljnih količina zdravstveno bezbjedne hrane.

Sva prethodno navedena iskustva, mišljenja i informacije o studijskim programima se pažljivo prikupljaju i analiziraju i nastoje ugraditi u svaku narednu akreditaciju studijskih programa, dok se inoviranja manjeg obima (do 30 ECTS) vrše između dvije akreditacije.

i. Objavljaju se revidirane specifikacije programa.

Studijski programi su shodno potrebama revidiraju, a sve izmjene se objavljuju na web stranici fakulteta kroz odgovarajući nastavni plan po godinama kada su izmjene napravljene i usvojene. Sve izmjene studijskih programa su prošle proceduru razmatranja i usklađivanja na nivou nastavnog osoblja koje učestvuje u realizaciji programa, zatim se razmatraju na Vijeću fakulteta uz aktivno učešće predstavnika studenata, a potom se dostavljaju Senatu Univerziteta na razmatranje i usvajanje.

Sve promjene u strukturi studijskih programa su javno objavljene i na web stranici fakulteta – programi gdje su prikazani kao programi 2019

(<https://www.ucg.ac.me/studprog/17/8/1/2021-meditransko-vocarstvo-2019>), dok su programi sa izmjenama u 2020. jasno naznačeni kao npr. <https://www.ucg.ac.me/studprog/17/6/1/2021-animalna-proizvodnja-2020>

STANDARD 10. CIKLIČNO EKSTERNO OBEZBJEĐENJE KVALITETA

Ustanove treba da periodično vrše proces eksternog obezbjeđenja kvaliteta u skladu sa ESG standardima.

Smjernice:

Eksterno obezbjeđenje kvaliteta u svojim različitim oblicima može potvrditi efikasnost unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta ustanove i može služiti kao katalizator poboljšanja i ponuditi ustanovi nove perspektive. Njime se, takođe, obezbjeđuju informacije kako bi se i ustanova i javnost uvjerali u kvalitet aktivnosti ustanove.

KRITERIJUMI

a. Ustanova vodi računa da se napredak koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću.

Nakon što je u decembru 2019. godine Senat Univerziteta Crne Gore usvojio Standarde i indikatore za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta/ samoevaluaciju, koje je pripremio Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta, Komisija za kvalitet je pripremila dva izvještaja o samoevaluaciji (za studijsku 2019/20 i 2020/21. godinu) koje je razmatralo i usvojilo Vijeće fakulteta (Pilog 3). Izvještaji se prosljeđuju Odboru za upravljanje sistemom kvaliteta koji cijeni samoevaluacioni izvještaj i dostavlja ga kao informaciju Senatu Univerziteta Crne Gore.

b. Ustanova učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu..

Biotehnički fakultet je kao najstarija naučnoistraživačka institucija u Crnoj Gori dugi niz godina funkcionisao kao naučni institut. Početna akreditacija studijskih programa urađena je 2005. godine kada je upisana i prva generacija osnovnih akademskih studija, a godinu kasnije i primijenjenih. Kao organizaciona jedinica Univerziteta Crne Gore do sada je uspješno prošao kroz dvije reakreditacije 2007. i 2012. godine. Obje reakreditacije su sprovedene kroz eksternu evaluaciju, a studije su bile koncipirane po modelu 3+1+1. U toku 2017. godine urađena je reforma studiranja koja je u skladu sa evropskim modelom studiranja 3+2+3. Ovom akreditacijom akreditovane su osnovne akademske i primijenjene studije, master akademske, master akademske interdisciplinarne i master primijenjene studije, i prvi put doktorske studije, takođe, uz eksternu

evaluaciju. <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142485-17-akreditacija-i-reakreditacija>

U periodu važenja posljednje akreditacije studije su dva puta revidirane i to 2019. i 2020. godine u obimu do 30 ECTS kredita (Prilog 22).

Prilog 22: Odluke Vijeća BTF i Senata UCG o izmjenama u nastavnom planu.

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_142485/fajlovi/Odluka%20o%20izmjenama%20Oplana%20osnov%20studijskih%20programa%20do%2030ECTS%202019.god

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1242/objava_142485/fajlovi/Odluka%20o%20izmjenama%20Oplana%20za%20osnovne%20i%20master%20studije%20do%2030ECTS%20%202020.god